

Geachte leden,

Met genoegen bieden we u het derde nummer van *Nieuws van Zuid* aan. Door middel van de nieuwsbrief houdt het bestuur van de Zuidelijke Afdeling u op de hoogte van recente initiatieven en actuele of aanstaande activiteiten.

In deze Nieuws van Zuid komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Peter Winkels, in dankbare herinnering (Frans Budé)
- Frans Budé en Benny Lindelauf geprezen
- Terugblik op twee zoom-sessies (afscheid voormalig bestuur en lezing Lisa Kuitert)
- Promotie Camiel Hamans
- Rubriek 'Hoe is het met?' (Ad Welschen)
- Rubriek 'In de kijker' (*Moensiana*)
- Komende activiteiten
- Rubriek 'De keuze van de dichter' (Daan Doesborgh)

Het laatste boek is dicht

Peter Winkels

Heerlen, 24 oktober 1954
Reuver, 7 april 2021

Peter Winkels, in dankbare herinnering

Tot ons grote verdriet hebben we afscheid moeten nemen van onze vriend Peter Winkels, schrijver, kenner van de Tachtigers, promotor van de Nederlandse literatuur, docent, journalist, carnavalist en voormalig bestuurslid van de Zuidelijke Afdeling. Peter overleed op 7 april, thuis in Reuver. We wensen zijn vrouw Chris en kinderen Margriet en Toon, schoonzoon Maarten en de kleinkinderen Sepp en Liv veel sterkte bij het verwerken van het grote verlies.

Bij het afscheid van Peter waren zijn collega's van het voormalige bestuur, Lucien Custers en Hein van der Bruggen, aanwezig.

Tijdens het online afscheid van het vorige bestuur heeft Frans Budé Peter op hartelijke wijze toegesproken. We zijn Frans erkentelijk dat hij de tekst beschikbaar heeft willen stellen.

Wat jaren geleden, beste Peter, was ik in Reuver, en ik las daar in jouw woonplaats een gedicht van jou dat sinds 2013 in de tuin van een voormalig zusterklooster te lezen staat. Ik citeer een fragment uit het gedicht:

*Waar de ruimte ligt
blijft een vluchtige blik.*

*Waar de twijfel blijft
ieders spoor bevestiging.*

*Waar stappen sterker
wordt het gewisser.*

*Waar tekens liggen
valt het woord.*

De laatste twee regels zetten me aan het denken: *Waar tekens liggen / valt het woord*. Hoe je het begrip 'tekens' ook uitlegt, het gaat zeker ook over feiten, gevoelens en zoveel meer dat met de zintuigen waarneembaar wordt. Figuren, beelden die een nabootsing zijn van iets.

Het gedicht is dan ook te lezen in een *beeldentuin*. En meteen moest ik denken aan de door jou zeer bewonderde beeldend kunstenaar Jacobus van Looy, die ook schrijver werd, de man van *tekens* en als Tachtiger van het *woord*. In Amsterdam, waar jij Nederlandse Taal en Letterkunde studeerde, rondde je je studie af met een doctoraalscriptie over zijn werk. Hij bleef de rest van je leven in het vizier.

Het gedicht aan de Rijksweg in Reuver typeert ook je intensieve zoektocht in de literatuur en de beeldende kunst die in Amsterdam met Van Looy begon. Het leidde tot – ik haal je eigen woorden aan – 'een grote manifestatie- en productiedrang' als dichter, schrijver, journalist, bestuurslid en zoveel meer. Je schreef in de jaren tachtig in de literaire tijdschriften Bzzlletin en Maatstaf (over Jacobus van Looy uiteraard) en in *Ons Erfdeel*, eerst over architect Pierre Cuypers, daarna over beeldend kunstenaar Isaac Israëls. En bij die publicaties bleef het uiteraard niet.

Samen met anderen werd gewerkt aan *Ten tijde van de Tachtigers* dat bij Nijgh en Van Ditmar verscheen. En met Chris Will werd (i.s.m. Harry G.M. Prick en Kees Nieuwenhuijzen) 'De dubbele begaafdheid van Jacobus van Looy' gepresenteerd in de indrukwekkende reeks

Schrijversprentenboek.

Twintig jaar lang, van 1998 tot 2019, was je docent Nederlands aan het St. Bernardinuscollege in Heerlen, de school waar je als leerling ooit redacteur was van 'Binden en Bouwen', een van de oudste schoolkranten van Nederland. Hoe kennen we je nog meer? Als speechschrijver van de burgemeester van Maastricht, maar ook als bevoegen organisator, moderator, redacteur en presentator van radioprogramma's over kunst en literatuur bij onder andere Omroep Limburg, L1 Radio en TV en de TROS, PR-man van Opera Zuid, niet te vergeten. En in je schaarse vrije tijd ook nog eens lid van de commissie Literatuurgeschiedenis van het LGOG, secretaris van de Stichting Jacobus van Looy en van zoveel meer bestuursfuncties die je bekleedde.

Met hart en ziel zette je je in als voorzitter van de Stichting Eskacé in Reuver, die zich breed inzette voor kunst en cultuur. In het fraaie treinstation van de gemeente Reuver-Beesel werden acht jaar lang tweemaal per jaar schrijvers en dichters uitgenodigd voor de presentatie 'Dichters Dichterbij' en onder warme belangstelling door jou geïnterviewd. Je betekent veel voor de Reuverse gemeenschap: altijd opgewekt klaarstaand, inzetbaar. In je recent verschenen verhalenboek *Leven, stukje bij beetje* lezen we: 'Als ware Nederlander polder ik met de Limburger in mezelf'.

Zoals jij je als Limburger in Amsterdam ging thuisvoelen, mede door Jacobus van Looy die als het ware met jou door de stad meeliep, zo verheugd ben je als je ontdekt dat je steun en evenbeeld aan het eind van de jaren negentig van de negentiende eeuw een korte periode in de Maastrichtse Stokstraat heeft geloged en aansluitend met zijn vrouw in het Zuid-Limburgse Spaubeek dacht te gaan wonen. Dat laatste is er overigens nooit van gekomen.

Waar je ook bent, met wie jij ook spreekt, Peter, je weet met twinkelende ogen en een glimlach op het gezicht bevoegenheid uit te dragen. Waar komt die bezieling, die *schwung*, vandaan? In jouw zojuist aangehaalde boek – je noemde het zelf 'zwaar autobiografisch' – las ik: 'Literatuur is mijn grote passie, die ik met anderen wil delen'. En: 'Ik voel me een soort zendeling'. Je wilt iets overdragen, bent ook daarom blij dat je als letterkundige wordt uitgenodigd om mee te werken aan *De Geschiedenis van de literatuur in Limburg*. Door jou aangeduid als 'Het Grote Boek'. Met drie hoofdletters welteverstaan. De periode 1893-1914 inclusief de Tachtigers valt jou toe.

De diversiteit die jij ontdekte in het literaire landschap komt ook naar voren in een grote belangstelling voor detectives. Wat begon met het organiseren van 'De avond van de Limburgse misdadelliteratuur' kreeg zijn vervolg in een samen met Jos van Can opgezet en in 2019 verschenen lexicon van deze literatuur, getiteld *Moord in het bronsgroen eikenhout*, een overzicht van thrillers en detectives waarin de relatie met Limburg bepalend is.

Daarin leest men onder meer dat de meerstemmige roman *Lucifer* van Connie Palmen opgebouwd is als een thriller. Ook al behoren detectives misschien niet meteen tot ieders interessegebied, men wordt hier zonder meer tot lezen aangezet. Was in Palmens boek de dodelijke val van een vrouw in een diepe afgrond een ongeluk of toch een moord? Spannend. Zo wordt er gewezen op 'thrillerachtige elementen' in jeugdboeken van Cyrille Offermans als in 'Dossier Simon N.' bijvoorbeeld. Ook in sommige boeken van andere bekende schrijvers duiken gelijksoortige elementen op die de twee samenstellers bepaald niet zijn ontgaan. Beurskens wordt genoemd, en ook Dekkers, Derix, Dorrestein, A.F.Th. van der Heijden passeren.

Om bij Limburg te blijven: we ontkomen zeker niet aan je afgelopen jaar verschenen kleurrijke boek *Vastelaovend Vertelt Verteld Vertel!* Met als ondertitel 'Literatuur en carnaval. Vastelaovend en de Limburgse Letteren'. Een kroonjuweel dat het resultaat is van jarenlang diep onderzoek. De nadruk ligt sterk op Limburgse literatuur; in het voorwoord wordt uitgelegd wat hieronder verstaan moet worden. Het Limburgse *dialect* is bewust grotendeels buiten beschouwing gelaten. En dan gaat het los. Van *De bonte storm* van Mathias Kemp tot *Vastelavond: Naar de kant van de nacht* van Jan van Mersbergen.

Naar meer dan honderd auteurs wordt verwezen. Talrijke fragmenten die naar het carnavalsfeest verwijzen uit werk van onder meer Huub Beurskens, Rouke van der Hoek, Ad van Iterson, Wiel Kusters, en Rosalie Sprooten komen voorbij. Maar er zijn ook verwijzingen naar en citaten van Nederlandse schrijvers die niet meer onder ons zijn zoals Bertus Aafjes, Godfried Bomans, Anton van Duinkerken, Pé Hawinkels, Toon Hermans, Pierre Kemp, Jacques Schreurs, Kees Simhofffer en Jan Wolkers.

Dit alles, Peter, geeft eens te meer aan hoe jij midden in de samenleving staat, hoe jij je bezieling wil overbrengen.

De uiterst boeiende inkijk die de lezer wordt gegeven in het zo-even genoemde autobiografische verhalenboek geeft een inkijk in je leven, hoe je daaraan kleur weet te geven en erin slaagt teleurstellingen te verwerken. De liefde voor het gezin, voor de literatuur, het schrijverschap, voor Limburg en de Maas – het spat ervan af.

De gevarieerdheid van de hoofdstukken, waarin altijd een doorlopende lijn is te ontdekken, maakt dit boek tot een bijzondere leeservaring. Men voelt de eigenheid, het licht, de kleur, de warmte die wordt overgebracht en ondergaat de kracht en levenslust die uit alles spreekt. Een boeiend panorama is het geworden van jou als mens en bezielende animator.

Vandaag, 27 maart 2021, verlaat je na acht jaar het bestuur van de Zuidelijke Afdeling. Je collega's waar je al die jaren mee samenkwam zullen je missen, maar beseffen heel goed welke geestelijke rijkdom je achterlaat. Collegialiteit en vriendschap, kennis en overdracht.

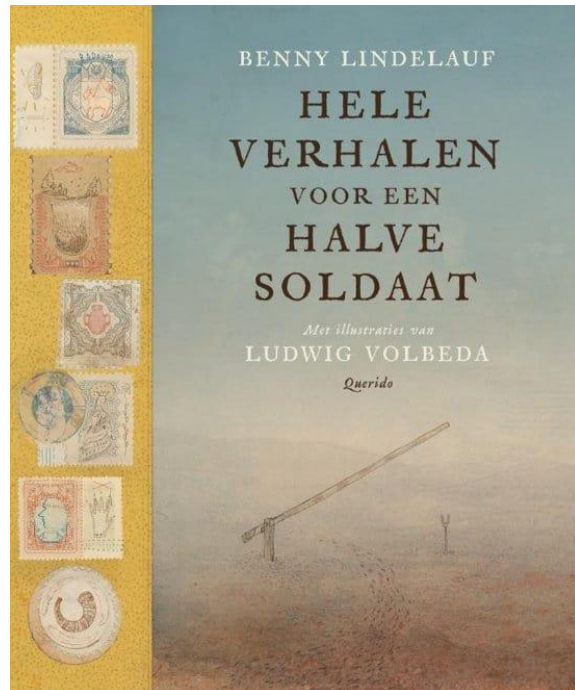
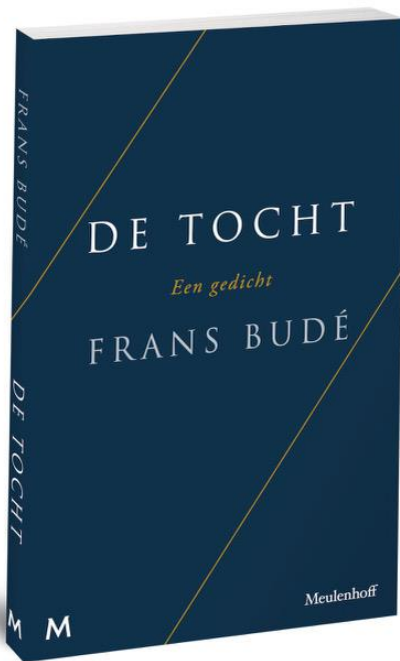
Jij, de altijd aanwezige ambassadeur van het boek. Men zal, net als de leden van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde, niet vergeten dat je ook dichter bent. Die van onder andere regels als waarmee ik begon:

*Waar stappen sterker
wordt het gewisser.*

*Waar tekens liggen
valt het woord.*

De tekens en woorden die jij de literatuur schonk, zullen voor altijd bewaard blijven, Peter!

Frans Budé en Benny Lindelauf geprezen

Afgelopen 21 maart werd Frans Budé door de Gemeente Maastricht begiftigd met het Teken van Verdienste vanwege zijn literaire vakmanschap en dichtkunst. Van Frans verscheen onlangs bij Meulenhoff een nieuwe bundel. In *De Tocht: een gedicht* brengt hij de sculptuur 'L'Homme qui marche' van Auguste Rodin (1840-1917) daadwerkelijk in beweging en neemt hij ons mee in diens dwaaltocht.

Op 10 april werden in het radioprogramma De Taalstaat Benny Lindelauf en illustrator Ludwig Volbeda uitgeroepen tot winnaar van de Woutertje Pieterse Prijs 2021 voor het boek *Hele verhalen voor een halve soldaat*.¹

Terugblik op twee zoom-sessies

In de voorbije maanden is de Zuidelijke Afdeling van de Maatschappij twee keer bijeen geweest: op zaterdag 27 maart en zaterdag 10 april. Niet in het vertrouwde Roermond, maar via een Zoom-verbinding. Twee geanimeerde bijeenkomsten, met een behoorlijke opkomst.

De vergadering van 27 maart stond in het teken van de bestuurswisseling. De vertrekkende bestuursleden Lucien Custers, Peter Winkels en Hein van der Bruggen, de dag tevoren al verrast met echte bloemen, ontvingen welgemeende woorden. Peter Nissen luidde Hein uit en Wiel Kusters deed hetzelfde voor Lucien. Frans Budé bracht hulde aan Peter Winkels, die vanwege zijn ziekte de vergadering moest missen (maar door zijn broer Jon vertegenwoordigd werd).

¹ Gesprekken met Frans Budé en Benny Lindelauf in het programma Cultuurcafé van Omroep L1 zijn terug te luisteren via <https://l1.nl/l1-cultuurcafe-17-april-2021-163842/>.

De vergadering van 10 april werd geopend met de droeve mededeling dat Peter Winkels enkele dagen eerder was overleden. Er werd stilgestaan bij Peters verdiensten voor de letterkunde in het algemeen en voor de Maatschappij in het bijzonder.

Lisa Kuitert, hoogleraar boekwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam, hield vervolgens een levendige voordracht over de boekhandel, uitgeverij en leescultuur in Nederlands-Indië in de negentiende en het begin van de twintigste eeuw. Dit alles naar aanleiding van haar recente boek *Met een drukpers de oceaan over*. Van de gelegenheid om met de spreekster van gedachten te wisselen maakten de leden 'in beeld' gretig gebruik.²

Vrijdag 26 maart, daags voor het virtuele afscheid, verrasten de huidige bestuursleden hun voorgangers. Links Hein van der Bruggen. Rechts Lucien Custers. Peter Winkels kon de bloemen helaas niet in ontvangst nemen.

² Ad Foolen beval het boek *Indië en Indonesië – altijd dichtbij* van Gerard Termorshuizen aan, dat te bestellen is via diens mailadres: gerardtermorshuizen@yahoo.com.

Promotie Camiel Hamans

Op 23 juni zal ons gewaardeerd lid Camiel Hamans zijn proefschrift verdedigen.

Hij stuurde ons onderstaande toelichting.

Camiel Hamans promoveert (eindelijk)

Borderline Cases in Morphology. A study in language change

Morfologie gaat normaal gesproken over morfemen. Of het nu inflectie betreft of woordvorming, morfemen zijn het centrale begrip. Dit boek gaat over een morfologie zonder morfemen, niet omdat dit een leuke theoretische exercitie is, maar omdat de verschijnselen die besproken worden zich niet in het keurslijf van het morfeem laten drukken. Toch zijn ze systematisch. Dat is ook de onderliggende claim van het boek: zelfs wat traditioneel als uitzondering gezien wordt moet systematisch zijn, want hoe kunnen we anders communiceren? Hebben we een grammatica in ons hoofd die een deel van de taal regelt en de rest niet? Die rest hangt er maar zo'n beetje bij? Al die verschijnselen leren we allemaal uit ons hoofd? Nogal onwaarschijnlijk. En dit beeld wordt alleen maar sterker als je zo'n uitzondering tegenkomt en die meteen begrijpt. Neem bijvoorbeeld de woorden *lesbo* en *lullo*. Weinige volwassen Nederlanders zullen niet begrijpen waar deze woorden voor staan. En dat komt, omdat ze op systematische wijze gevormd zijn. Hoe dan? Heel simpel.

We hebben in het Nederlands (en in het Engels, het Frans, het Zweeds etc.) woorden zoals *homo*, *indo* en *provo*. Ze eindigen alle drie op een *-o* en die *-o* is morfologisch niets. Bovendien zijn het alle drie inkortingen van langere woorden, en ook alle drie tweelettergrepig en eveneens alle drie trocheïsch. Tenslotte hebben ze qua betekenis en stilistische waarde ook nog het een en ander gemeenschappelijk: ze slaan op personen en hebben een lichtelijk negatieve gevoelswaarde. Dus wat constateert de naïeve taalgebruiker onbewust: deze woorden hebben qua vorm iets gemeenschappelijks en tegelijk ook iets in betekenis. Conclusie: dat formele aspect valt samen met het semantisch/stilistische. Dus *-o* aan het eind van een tweelettergrepig, trocheïsch woord verwijst naar een persoon en drukt iets negatiefs uit.

Intussen vinden we lesbisch niet meer negatief, maar de tijden dat dit wel het geval was, kunnen we ons nog allemaal herinneren. Dus wat gebeurde er bewust of onbewust in het hoofd van de taalgebruiker: die kortte *lesbisch* in tot het eenlettergrepige *lesb* en plakte daar *-o* aan vast, waardoor er een tweelettergrepig, trocheïsch woord ontstond, *lesbo*, dat naar lesbische personen kan verwijzen en zeker in het begin een negatieve bijmaak had.

Wat nu met *lullo*? Eigenlijk precies zo. In het hoofd van de taalgebruiker gaat nu het idee rond, tweelettergrepig, trocheïsch en eindigend op *-o*; waarom zou je dan nog inkorten? Neem toch gewoon een eenlettergrepig woord: *lul*, *suf* of *jazz* en zet daar *-o* achter. Wat krijg je dan: *lullo*, *suffo* en *jazzo*. Waar staan die nieuwe woorden voor: voor een lullig of suf type of voor een liefhebber van oude jazz, want muzikliefhebbers die van het BIMhuis-werk houden, vinden die dixielandfreaks maar een stelletje sufkonten.

Nog meer bewijs nodig dat zelfs rare nieuwvormingen, gekke uitzonderingen een systeem volgen? Lees dan mijn boek, want daarin ben ik niet alleen in de weer met *lullo's*, maar ook met suffix-herinterpretaties, zoals in *deskundoloog* en *bieroloog*, met kofferwoorden als *durexellence* en *skinfluencer* en met andere vormen van *kromcommunicatie*.

Promotie 23 juni 14.00 Aula UvA, Spui 411, 1012 WN Amsterdam

Hoe is het met?

In de rubriek 'Hoe is het met?' richten we de spot op een lid van de Zuidelijke Afdeling. Deze, eerste, keer voormalig bestuurslid Ad Welschen.

Letterenliefde in tijden van corona

Wat ik in deze coronatijd fysiek vooral heb gemist is enerzijds het tennissen (zomer en winter twee keer per week) en daarnaast velerlei culturele uitstapjes, zoals bezoeken aan musea en aan de concerten in het Concertgebouw, waarop wij een onervuld gebleven serieabbonnement hadden. Uiteraard wil ik daartoe ook rekenen bezoeken aan de bijeenkomsten van onze Zuidelijke Afdeling. In de periode 2006-2012 heb ik deze organisatie mogen dienen als secretaris, in welke periode Jacques Baartmans de bezielende voorzitter was. Ik heb vele goede herinneringen aan die periode.

Foto: Eveline Welschen

Online heb ik mij de afgelopen maanden aardig kunnen behelpen. Ik ben als vrijwillig medewerker al vijftien jaar actief op wat voor mij een soort sociaal medium is, in een wisselend, soms wat onregelmatig, maar geregeld ook wel dagelijks gebruik: Wikipedia. Met deze frequente activiteiten op Wikipedia kan ik mijn tekstuele en redactionele routines aardig op peil houden. Het is bovendien een leerzame en studieuze bezigheid, want ik beperk mij daarbij in het geheel niet tot zaken waarvan ik beroepsmatig op de hoogte ben – liever kom ik daar juist helemaal niet aan –, maar ik werk mij graag enigermate in in allerlei andere onderwerpen waarvoor ik mij anders dan beroepsmatig (taal- of letterkundig) interesseer. Zo heb ik onlangs onder handen genomen het bestaande korte Wikipedia-artikel over *Zwentibold*, tweede en laatste koning van Lotharingen, en daarmee feitelijk ook de eerste koning in de Lage Landen (895-900). Door deze bewerking werd de omvang van dat artikel vervienvoudigd en is het nu voor tachtig procent van mijn hand.³

³ <https://nl.wikipedia.org/wiki/Zwentibold>.

Zwentibold (870/871-900), koning van Lotharingen. Standbeeld in een fontein te Bad Münstereifel. Foto: Wikimedia Commons.

Zwentibold, ook bekend als Sanderbout, werd in de buurt van de Maas vermoord. Waarschijnlijk werd hij in de abdijkerk van Susteren begraven. Zijn schedel, als een relik vereerd, kan nu in de schatkamer van de basiliek worden bewonderd. Foto: Stefan Graatsma.

Mijn belangstelling betreft in groeiende mate de Nederlandse geschiedenis, en daarbinnen met name de Limburgse, in de breedste zin van die term. Ik houd mij daarbij de laatste jaren meer in het bijzonder bezig met een speciaal thema, namelijk de geschiedenis van de Maaslandse migratie naar Hollandse steden tussen ca. 1725 en 1850. Daarover ik heb sinds 2016 jaarlijks een artikel gepubliceerd, waarvan de laatste vier in het *Historisch Jaarboek voor het Land van Zwentibold*.⁴ De reeks wordt voortgezet. Dit onderzoek spruit gedeeltelijk voort uit mijn eigen Limburgse familiegeschiedenis.

Van de zijde van mijn vrouw heb ik een redelijk sterke binding met Roermond, zodat wij het acht jaar geleden zeer verwelkomd hebben dat deze plaats de vaste locatie van de afdeling is geworden. Helaas beschikken wij sinds drie jaar niet meer over het familiewoonhuis als *pied-à-terre* te Swalmen. Wij wonen al een halve eeuw in het Gooi, naar alle waarschijnlijkheid de meest noordelijke woonplaats ooit van een oud-bestuurslid van de afdeling. Sinds het verscheiden van onze goede vriend Guus Pikkemaat in februari 2018 is *de facto* de subafdeling Bussum opgehouden te bestaan.

⁴ Zie algehele index: https://www.historiesittard.nl/typo3_src-8.7.9/index.php?id=137. Persbericht: https://sittard-geleen.nieuws.nl/nieuws/20201206/editie-41-van-historisch-jaarboek-nu-te-koop/?fbclid=IwAR2UdaOXhziJ_ljz2e7P5qhxi7IUj7dRk2J5jK58dYpPhFCcZaCdXS_bBK4.

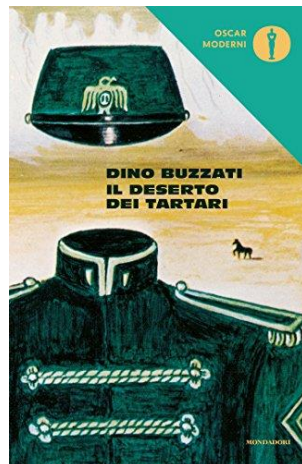

Guus Pikkemaat (1929-2018).⁵

Foto © Ton Kasternans.

Het zal in dit verband weinig verbazing wekken, dat lezingen over een historisch onderwerp mijn specifieke belangstelling hebben. Ik denk dan aan de lezingen over koning Willem III door Dick van der Meulen en over Thorbecke door Remieg Aerts, maar ook die op het snijvlak van geschiedenis en letterkunde, zoals destijds de lezing van Peter Altena over Gerrit Paape, of over anderszins belendende onderwerpen als – nog wat langer geleden – van Wies van Leeuwen over Pierre Cuypers. Maar natuurlijk wil ik mijn neerlandistieke achtergrond nooit verloochenen. Die was bij mij al op zeventienjarige leeftijd in aanleg aanwezig, toen ik in juli 1960 in het Bredase *Dagblad De Stem* een artikel mocht schrijven : ‘Hans Lodeizen stierf tien jaar geleden’.

Heb ik misschien ook nog een *Geheimtipp* voor lezers in coronatijd? Jazeker, lees (of herlees) *Il Deserto dei Tartari*, de klassieke existentiële roman van Dino Buzzati (1940), in het Nederlands vertaald als *De woestijn van de Tartaren* (door Anthonie Kee, Wereldbibliotheek 2006, vijfde druk 2020); eerdere vertalingen in 1955 onder de titel *Eenzame vesting*, en in 1972 als *De Tartaarse woestijn*.⁶

⁵ Zie <https://www.villamedia.nl/artikel/in-memoriam-guus-pikkemaat-1929-2018-de-hoofdredacteur-die-altijd-achter-zijn-redacteurs-stand>.

⁶ Zie voor recensies: Johannes van der Sluis: <https://www.tzum.info/2016/06/recensie-dino-buzzati-woestijn-tartaren/> / Michaël Zeeman: <https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/de-woestijn-van-de-tartaren~b69582d4/> / Ger Groot: <https://www.nrc.nl/nieuws/2006/07/14/onze-man-aan-de-dode-grens-11162119-a134071>.

IN DE KIJKER

De rubriek ‘**Website in de kijker**’ biedt u als lid de gelegenheid om uw persoonlijke of professionele letterkundige website onder de aandacht te brengen van de medeleden.

MOENS CHEZ ZUID

Bij de boekpresentatie in 2009 van *Par Amitié*, De Vriendenrol van Petronella Moens (1762-1843), vroeg een goede vriend of ik nu niet genoeg geschreven had over deze blinde schrijfster. Nee dus; Petronella Moens blijft mijn pen beroeren.

In 2021 kunnen we terugkijken op een dissertatie (Nijmegen 2000), de onthulling van een bronzen buste in Aardenburg (2001), de uitgave van een bewerking van Petronella’s exotisch-utopistische roman uit 1817, zeventien jaarlijkse nieuwsbrieven onder de titel *Moensiana* en een flink aantal publicaties waarin een aspect van het omvangrijke oeuvre van Petronella Moens onder de loep wordt genomen.

Recentelijk mengde ik mij in de discussie rond de slavernij, waarvan Moens een verklaard tegenstandster was, verscheen er een artikel in *Oud-Utrecht* over haar Utrechtse jaren en gaat de bewerking van primaire werken voor de DBNL onverminderd voort. Jeugdliteratuur, vrouwenstudies, politieke en moralistische werken, zelfs een geheel door Moens gevuld weekblad uit 1798 heeft de blijvende belangstelling van cultuurhistorici.

Als een volgende (digitale) aflevering van *Moensiana* verschijnt, wordt u daarover via Nieuws van Zuid geïnformeerd.

Voor meer informatie zie www.petronella-moens.nl.

Ans J. Veltman-van den Bos

Komende activiteiten (deze zomer, 9 oktober 2021 en januari 2022)

We hopen deze zomer een activiteit te organiseren rond de tentoonstelling over de pest in Museum Het Valkhof (zie de vorige Nieuws van Zuid). In de volgende nieuwsbrief meer over deze activiteit.

Markeert u alvast de datum van 9 oktober in uw agenda. Op die zaterdag zal, corona volente, de eerste ‘fysieke’ lezing plaatsvinden op het vertrouwde adres: restaurant l’Union aan de Markt in Roermond. Jaap van Marle en Bram Lambrecht zullen dan een lezing geven. In de volgende nieuwsbrief zullen we u uitgebreid informeren over de sprekers en de onderwerpen.

In de volgende nieuwsbrief lichten we ook toe welk initiatief we voor januari 2022 in petto hebben.

De keuze van de dichter

Voor de rubriek 'De keuze van de dichter' vragen we een dichter om een keuze te maken uit eigen werk. Emma Crebolder was de eerste in deze rubriek en zij heeft op haar beurt het stukje overgedragen aan Daan Doesborgh. Daan koos voor ons zijn nog ongebundelde gedicht 'Maas', omdat dit 'ook over het zuiden gaat'.

Maas

*Het heeft nog niet zo lang geleden
een keer met hoog peil gevoren,
het dorp lag onder water te slapen
en nadat het zakte kransten
knapperige Degasjurken alle stammen*

*Wij gleden op een baan naar de beek, de morsige wei
was nog nooit zo Tsjaikovski geweest
brandnetels lagen opgebaard in glazen kisten
die bij nader laarzenstampend inzien
van ijs als stuivende suiker waren*

*Rond wat ik nog van de watersnood in '93 wist
ligt een haastige dijk van geel zand en videobanden
witte laarzen plassen door een straat bruin water
mijn oma ziet uit het raam hoe de oever haar dagelijks nadert
Kerst met Wim Kok bij mijn tante*

*Op de zolder van het ondergelopen huis
slaapt mijn oom met drie katten en een papegaai
Hij klimt in de achtertuin via een kruiwagen over een ladder
richting mijn latere slaapkamerraam, maar
ik ben vijf en durf niet te gaan kijken*
